

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie máj 2013

I. senát

Nálezy:

spisová značka	I. ÚS 616/2012
sudca spravodajca	Milan Lalík
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález –v časti vyhovené -v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	27. marca 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) namieta porušenie označených práv postupom a uznesením krajského súdu.</p> <p>Sťažovateľka je v procesnom postavení žalovanej účastníčkou konania vedeného na okresnom súde. Písomným podaním vzniesla námietku zaujatosti proti konajúcej sudkyňi a zároveň požiadala, aby bola táto sudkyňa vylúčená z prerokovania tejto veci; t. j. veci vedenej pod sp. zn. 8 Cb 65/2010, ako aj veci vedenej pod sp. zn. 8 Cb 49/2011, v ktorom tiež prebieha spor medzi tými istými účastníkmi o umožnenie nahliadnuť do dokladov sťažovateľky.</p> <p>Sťažovateľka odôvodnila námietku zaujatosti zákonnej sudkyne tým, že na základe podnetu (sťažnosti) sťažovateľky bolo sudkyňi uložené predsedníčkou krajského súdu disciplinárne opatrenie – napomenutie.</p> <p>Dôvodom tohto postihu zákonnej sudkyne bola skutočnosť, že sudkyňa nepredložila spis na rozhodnutie o predošlej námietke zaujatosti v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb 65/2010 vznesenej sťažovateľkou nadriadenému súdu v zákonnej lehote (15 dní, pozn.) určenej § 16 ods. 1 OSP. Tým spôsobila zákonná sudkyňa v tomto konaní na okresnom súde prieťahy v konaní. O tomto rozhodnutí bola sťažovateľka informovaná vyjadrením predsedníčky krajského súdu.</p> <p>O námietke zaujatosti rozhodol krajský súd uznesením tak, že sudkyňa nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 8 Cb 65/2010. Krajský súd nepovažoval uložené disciplinárne opatrenie sudkyne za dostatočný dôvod na jej vylúčenie z prerokovania a rozhodovania.</p> <p>Sťažovateľka napadnutému uzneseniu vytýka, že sa v ňom krajský súd nevyjadril k podstate vznesenej námietky zaujatosti, a to či disciplinárne opatrenie uložené zákonnej sudkyňi za pochybenie v konaní môže následne vyvolať objektívne pochybnosti o nezaujatosti sudkyne v konaní.</p> <p>Sťažovateľka tiež považuje napadnuté uznesenie za zmätočné, zakladajúce sa na nepravdivých skutočnostiach, pretože disciplinárne opatrenie bolo zákonnej sudkyňi uložené práve za pochybenia v konaní. O tejto skutočnosti sa sťažovateľka dozvedela z vyjadrenia predsedníčky krajského súdu, na základe ktorého sťažovateľka podala na okresnom súde námietku zaujatosti zákonnej sudkyne v dvoch konaniach.</p> <p>Napriek tomu krajský súd v napadnutom uznesení podľa sťažovateľky založil svoje rozhodnutie na nesprávnom skutkovom závere, že disciplinárne opatrenie bolo sudkyňi uložené za pochybenia v konaní vedenom na okresnom súde, z čoho nemožno vyvodzovať zaujatosť sudkyne v inom konaní.</p>
ratio decidendi	K podstate námietky zaujatosti zákonnej sudkyne, ktorá spočívala v tom, že jej bolo za pochybenie v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 8 Cb 65/2010 uložené

disciplinárne opatrenie, sa krajský súd v napadnutom uznesení vyjadril takto:

„Zo strany žalovaného bola vznesená námietka zaujatosti proti sudkyňi ..., ktorá sa dopustila procesných pochybení pri rozhodovaní o námietke zaujatosti proti jej osobe vo veci sp. zn. 8Cb/49/2011. Za toto pochybenie bola disciplinárne postihnutá predsedníčkou krajského súdu ... Je potrebné poukázať na to, že disciplinárne opatrenie sa týkalo inej veci sp. zn. 8Cb/49/2011, aj keď tých istých účastníkov. Nemožno bez ďalšieho vyvodzovať zaujatosť sudcu v ďalšej veci, konkrétne vo veci sp. zn. 8Cb/65/2010.“

Na účely objasnenia skutkových okolností dôležitých pre rozhodnutie si ústavný súd vyžiadal Spr spis krajského súdu, v ktorom sa prerokovalo pochybenie sudkyne. Z obsahu tohto spisu vyplýva, že rozhodnutím predsedníčky krajského súdu uložené disciplinárne opatrenie – napomenutie za pochybenie, ktorého sa mala dopustiť v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb 65/2010. Pochybenie malo spočívať v tom, že zákonná sudkyňa nepredložila spis vo veci sp. zn. 8 Cb 65/2010 na rozhodnutie o predošlej námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou krajskému súdu v lehote podľa § 16 ods. 1 OSP.

Úlohou krajského súdu pri rozhodovaní o námietke zaujatosti sťažovateľky bolo kvalifikovane posúdiť, či skutočnosť, že zákonnej sudkyňi bolo uložené disciplinárne opatrenie za pochybenie v konaní sp. zn. 8 Cb 65/2010, môže vyvolávať objektívne pochybnosti o jej nezaujatosti v tomto konaní a prípadne aj v súvisiacom konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb 49/2011.

Krajský súd nedostatočne preveril skutočnosti podstatné pre rozhodnutie – v akom konaní a za aké pochybenia bolo sudkyňi uložené disciplinárne opatrenie, a dospel tak k zjavne nesprávnym skutkovým zisteniam; t. j. že disciplinárne opatrenie bolo zákonnej sudkyňi uložené za pochybenie v konaní sp. zn. 8 Cb 49/2011, a nie v konaní sp. zn. 8 Cb 65/2010.

Tieto nesprávne skutkové závery krajského súdu pritom tvorili jadro jeho argumentácie, ktorou vyhodnotil námietku sťažovateľky ako nedôvodnú a sudkyňu z konania nevylúčil. Sťažovateľka preto nedostala odpoveď na podstatu jej námietky, či uložené disciplinárne konanie za pochybenie sudkyne v konaní môže následne vyvolať pochybnosti o nezaujatosti sudkyne v tomto konaní s následkom jej vylúčenia z prerokovania a rozhodovania tejto veci.

Aj v prípade, ak by disciplinárne opatrenie bolo konajúcej sudkyňi skutočne uložené v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb 49/2011, ako nesprávne uviedol krajský súd, napadnuté uznesenie by taktiež nenaplnilo podstatu inštitútu vylúčenia sudcov podľa § 14 až § 16 OSP.

Sťažovateľka totiž v námietke zaujatosti žiadala vylúčiť sudkyňu aj z rozhodovania v tomto konaní (sp. zn. 8 Cb 49/2011, pozn.), krajský súd však napadnuté uznesenie neodôvodnil ani vo vzťahu k takto formulovanej námietke zaujatosti.

Právny záver krajského súdu, že v prerokovávanom prípade neboli preukázané pochybnosti o nezaujatosti konajúcej sudkyne, nevychádza z posúdenia uplatnenej námietky, ale z chybného vyhodnotenia skutkového stavu.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na súdnu ochranu a v jeho rámci právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z jeho ďalšieho rozhodovania pre zaujatosť v zmysle ustanovení § 14 až § 16 OSP.

Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom však nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi namietaného sudcu, resp. sudcov z ďalšieho prerokovania a rozhodovania pre zaujatosť.

Obsahom základného práva na prerokovanie nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutí o ňom. Je samozrejmé, že rozhodnutie súdu o ne/vylúčení sudcu/ov vecne a miestne príslušného súdu musí byť odôvodnené tak, aby poskytovalo odpoveď na tie podstatné otázky, ktoré majú vplyv na naplnenie hypotézy uvedenej v § 14 ods. 1 OSP.

Ústavný súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia nedáva odpoveď na podstatu vznesenej námietky zaujatosti, ktorou sa sťažovateľka snažila preukázať pochybnosti o nezaujatosti zákonnej sudkyne.

Napadnuté uznesenie je arbitrálne, čím krajský súd poprel účel význam inštitútu vylúčenia sudcov podľa § 14 až § 16 OSP. V napadnutom uznesení absentuje odpoveď

	<p>na relevantné otázky, ktoré tvorili podstatu námietky zaujatosti. To má za následok porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Sťažovateľka v sťažnosti tiež žiadala, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ústavný súd v súvislosti s týmto návrhom sťažovateľky dospel k záveru, že na dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby využil svoju právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, a preto vyhovel návrhu sťažovateľky a zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.</p> <p>Krajský súd bude v ďalšom konaní vo veci podľa § 56 ods. 6 a 7 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze, a bude sa teda musieť kvalifikovane vysporiadať s podstatou sťažovateľkinej námietky zaujatosti.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením krajského súdu p o r u š e n é b o l o .</u></p> <p><u>Uznesenie krajského súdu z r u š u j e a v e c v r a c i a k r a j s k é m u s ú d u n a ď a ľ š i e k o n a n i e .</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd SR: I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07

Nálezy – priet’ahy v konaní:

spisová značka	I. ÚS 53/2013
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	17. apríla 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu.
ratio decidendi	<p>Od začatia konania 19. decembra 2005 vec nie je skončená aj napriek tomu, že ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 297/09 z 9. decembra 2009, okrem vyslovenia porušenia základných práv a priznanej finančnej satisfakcie 1 500 €, prikázal okresnému súdu v označenom konaní konať bez zbytočných priet’ahov.</p> <p>Z obsahu spisu okresného súdu v období po vydaní označeného nálezu ústavného súdu je zistené, že okresný súd doteraz za vyše 3 rokov nariadil síce päť pojednávanií, ale z nich tri boli odročené bez dokazovania, takže možno konštatovať, že vec ešte nebola meritórne rozhodnutá aj pre neefektívnu činnosť okresného súdu.</p> <p>Okresný súd vzhľadom na celkovú dĺžku konania nekonal sústredene a efektívne. Sudca prejavil váhavosť a nerozhodnosť pri riešení veci a uspokojil sa s formalizovaným postupom opakovaním súdnych pojednávanií.</p> <p>Okresný súd v spore sťažovateľky teda nekoná koncentrovane a bez zbytočných priet’ahov ani po náleze ústavného súdu, ktorý mu prikázal konať bez zbytočných priet’ahov, ale aj napriek tomu vec nie je ani po viac ako 7 rokoch rozhodnutá aspoň na súde prvého stupňa.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38</p>

	ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v namietanom konaní porušené bolo. Sťažovateľke priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 500 €.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd: III. ÚS 297/09

spisová značka	I. ÚS 101/2013
sudca spravodajca	Milan Lalík
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	24. apríla 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie označených práv postupom okresného súdu v dedičskom konaní, ktoré začalo v roku 2005.
ratio decidendi	<p>1. Zo sťažnosti, jej príloh i z vyjadrení účastníkov vyplýva, že predmetná dedičská vec po nebohom poručiteľovi nie je ani po vyše 7 rokoch právoplatne skončená a tento stav vyvoláva nezhody a nedorozumenia pre dlhodobu neusporiadanú majetkovú vzťahy v rámci celej rodiny.</p> <p>Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, predmetom posudzovaného konania vedeného okresným súdom je konanie o prerokovaní dedičstva, ktoré tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.</p> <p>2. Ústavný súd v posudzovanom konaní vedenom okresným súdom nezistil žiadne okolnosti, ktorými by sťažovateľka mohla prispieť ku vzniku priet'ahov v posudzovanom konaní.</p> <p>3. Ďalším kritériom bol postup okresného súdu (súdneho komisára) v predmetnej veci. Doterajšie časové obdobie (vyše 7 rokov) už treba považovať za neprimeranú dĺžku konania, ktorá sa nutne odráža v dôvere účastníkov konania v štát, jeho inštitúcie a v právo, čo je základnou podmienkou fungovania legitímneho demokratického právneho štátu.</p> <p>Vzhľadom na celkovú dĺžku tohto konania okresným súdom v trvaní viac ako sedem rokov, ako aj so zreteľom na to, že predmetné konanie bolo poznačené neefektívnou činnosťou okresného súdu (súdneho komisára), je potrebné konštatovať, že v konaní došlo k zbytočným priet'ahom, ktoré neboli spôsobené zložitost'ou veci ani správaním účastníkov konania, ale postupom okresného súdu (súdneho komisára) zúčastneného na rozhodovaní o nej.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v namietanom konaní porušené bolo.</p> <p>Okresnému súdu p r i k a z u j e v označenej veci konať bez zbytočných priet'ahov.</p> <p>Sťažovateľke p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

Spracoval: JUDr. Gabriela Lacková

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti

Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.